

# Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXIV. — Izdan in razposlan dne 11. junija 1873.

## 94.

### Postava od 12. maja 1873,

ob opravljenem redu državnega zbora.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem, ob enem razkrepljaje postavo od 31. julija 1861 (Drž. zak. št. 78) in postavo od 15. maja 1868 (Drž. zak. šte. 42), tako le:

#### §. 1.

Obe zbornici državnega zbora snideta se tist dan, kateri je v cesarskem sklici postavljen, vsaka v svoji sednici ob uri, katero jima njijni pisarnici napovesta.

V sejah poslanske zbornice ima na podlogi §. 58 volilnega reda za državni zbor vsak z volilnim potrdilom (certifikatom) previden poslanec sedež in glas, dokler zbornica ne izreče, da je njegova volitev neveljavna.

Novi poslanci naj svoje volilno potrdilo v zbornični pisarnici oddadó.

V gosposki zbornici predstavi minister, katerega cesar določi, od cesarja imenovanega prvosednika (prezidenta) in prvosednikova namestnika, tudi od cesarja imenovana, ter na to prvosednik prevzame prvosedstvo.

V zbornici poslancev naj začasno prevzame prvosedstvo tist ud, kateri je po opravljenem redu te zbornice v to poklican.

Na to naj po prvosednikovem opominu novi udje ene in druge zbornice namesto prisege obljubijo, da hočejo cesarju zvesti in pokorni biti, državnih osnovnih postav kakor tudi vseh drugih postav neprelomno držati se in svoje dolžnosti vestno izpolnjevati.

Zborniki, kateri pozneje pridejo, bodo vsak o svojem prihodu obljubo storili.

Ako sta imenovani prvosednik gosposke zbornice ali pa začasno prvosestvujoči ud poslanske zbornice nova uda v svoji zbornici, to naj prvi, predno se začne sesija, stori to obljubo v cesarjeve roke a drugi, predno prevzame prvosedstvo, v roke tistega ministra, katerega cesar določi.



## §. 2.

Potem ko je obljuba storjena, bode državni zbor v pričo obeh zbornic slovesno odprt ali po cesarji samem osebno, ali po komisiji od cesarja povelje imajoči, katera zbrani državni zbor s cesarskim sporočilom pozdravi.

## §. 3.

Po tem ko je državni zbor bil slovesno odprt, loti se poslanska zbornica najpred pretresovanja volilnih spisov.

Za tega delj razdeli se zbornica po žrebu (lozu) na devet razdelkov.

Posamezni volilni spisi se tudi po žrebu odkažejo razdelkom.

Ako je kateri poslanec v takem razdelku, kateremu je odkazan pretres njegove volitve, ne sme biti pričujoč pri razpravah o njej.

Kazala tistih volitev, o katerih se v propisanem času niso podali nikaki vgovori ali upori, in nad katerimi tudi razdelek, komur je njih pretres odkazan, v svoji večini nij našel spotike, izročé se prvosedniku.

Ta jih položi pred zbornico, katera brez razgovora volitev ali potrdi za veljavno ali volilni spis odkaže na poročilo legitimacijsnemu odboru, izbranemu iz cele zbornice.

Takisto se tudi take volitve, pri katerih se je izvoljencu odreklo volilno potrdilo, ker mu je zmožnost, biti izvoljen, zaprta (§. 55 volilnega reda), katere kdo izpodbija ali zastran veljavnosti katerih je večina dotičnega razdelka našla kako spotiko, odkažejo temu legitimacijsnemu odboru, da se poprej o njih posvetuje in da o tem poroči.

Vgovore ali upore zoper kako volitev je zadnji čas v treh dnevih po slovesnem odprtju državnega zbora in, kadar gre za dopolnilno volitev v teku državnozborne sesije, v 14 dnevih po volitvi podati prezidiju poslanske zbornice, sicer se na-nje ne bode gledalo.

Ali z tega vzroka, da izvoljenec po §. 20 volilnega reda za državni zbor nima sposobnosti ali zmožnosti, biti izvoljen, sme mu se volitev vsak čas izpodbijati, če tudi je že bila za veljavno spoznana.

O takem izpodbijanji kake volitve, in o novih volitvah, ki se storé v teku volilnega razdobja, razločuje zbornica tudi po poročilu legitimacijsnega odbora, katerega je ona izvolila.

Ako se volitev takega poslanca, kateremu se je odreklo volilno potrdilo, izreče da je veljavna, naj ga po §. 58 volilnega reda za državni zbor prvosednik povabi, da vstopi v poslansko zbornico.

## §. 4.

Kadar se izreče, da je kateri poslanec po neveljavnem izvoljen, kakor tudi v slučajih §. 18 osnovne postave o državnem zastopstvu naj se precej napravi nova volitev.

Takisto naj bode nova volitev, kadar kateri ud ne stori obljube v §. 1 propisane, kadar jo hoče pod utesnitvami ali pridržki storiti, ali pa osem



dní ali v zbornico ne vstopi ali brez dopustka, ali čez čas danega dopustka od zborničnih sej izostaja, ter ne posluša prvosednika, kateri ga mora precej po izteku teh osem dni pozvati, da naj namreč v 14 dnevih pride ali svoj neprihod opraviči, ker bi se sicer štel, da je izstopil.

### §. 5.

Vlada sme svoje predloge eni ali drugi zbornici prej podati; samo finančne predloge in postava o vojaških novincih (rekrutih) podajo se najpred poslanski zbornici.

Pri postavljanji dnevnega reda imajo vladne predloge predstvo pred vsemi drugimi reči, katerih razprava se še nij začela.

Vladne predloge in tiste predloge, ki prihajajo od ene zbornice na drugo, ne potrebujejo opraševanja o tem, če najdejo dovolj podpiralcev, ter se ne morejo brez poprejšnjega posvetovanja zavriniti.

Ako bi nasveti kake komisije, kakega odbora ali komiteta o takšnih predlogah odstopali od njih po vsem ali v posameznih delih, in če se taki odstopi zavrnejo, tedaj prihajajo one predloge še po svojih izvirnih besedah v glasovanje.

Vlada sme svoje predloge vsak čas prenarediti, ali tudi do dobrega nazaj vzeti in noben zbornik (ud) se jih ne sme poprijeti, da bi jih on dalje poganjal.

### §. 6.

Ministri in načelniki osrednjih oblastev ter namestniki njihovi smejo po svoji na §. 20 osnovne postave o državnem zastopu oprti pravici tudi po večkrat besedo poprijeti, toda ne presekavaje govora nikomur, in takisto jim je tudi dopuščeno pismene razložbe zbornici prebirati.

### §. 7.

Ministri in načelniki osrednjih oblastev imajo pravico, prihajati v komisije, v odbore in v komitet cele zbornice, da o vladnih predlogah ali drugih v posvet vzetih rečéh kar si bodi pojasnijo in razložé, nimajo pa pravice biti pričujoči pri njih zadnjem ali končnem posvetovanji in glasovanji.

Tudi komisije in odbori imajo pravico, obračati se na-nje po zborničnem prvosedniku zaradi takšnih pojasnil in dopovedeb ter povabiti jih za tega delj v svoje seje.

Ministrom in načelnikom osrednjih oblastev gre v obeh slučajih pravica, dati se po komisarjih namestovati.

### §. 8.

Komisije in odbori obeh zbornic imajo pravico, po prvosedniku svoje zbornice ministre in načelnike osrednjih oblastev poprositi, da napravijo, kjer bi bilo potrebno, kake pozvedbe, ter zvedene možé ali priče (svedoke) na ustno zasliševanje povabiti, ali pa naročiti jim dati, da pismo oddadó svoje mnenje ali svojo svedočbo.



## §. 9.

Če se v eni zbornici kaka vladna predloga ali predloga druge zbornice ali tudi poglaviten nasvet zavrne, ne more se razen izimkov v §§. 10 in 11 povedanih ta predloga ali ta nasvet v tekoči letni sesiji v tej zbornici več na dnevni red postaviti.

## §. 10.

Obe zbornici občujeta ena z drugo bodi ustno po poslanstvih ali pismeno po svojih prvosednikih, katerih pisma mora tudi en zapisnikar podpisati.

Nasveti, ki jih je zavrnila zbornica, v kateri so bili najpred podani, ne priobčujejo se drugi zbornici.

Sklepe o postavah in taci nasvetih, za veljavnost katerih je potrebna privolitev obeh zbornic, priobči tista zbornica, katera jih je prva storila, drugi zbornici. Ako druga zbornica dotičnemu sklepu pristopi brez premene, odpravi se precej na ministerstvo; ob enem se to poroči tisti zbornici, od katere izhajajo priobčilo.

Ako pristopi sklepu pa ga v čemer bodi premeni, gre nasvet in sklep nazaj na tisto zbornico, v kateri je bilo prvo posvetovanje o njem. To priobčevanje se vzajemno nadaljuje dotle, dokler se obe zbornici o premembah ne zedinita.

Ako se pa pristop k sklepu čisto odreče, naznaniti je to óni zbornici, od katere je izšlo priobčilo.

Kadar se priobčeni sklep tiče take reči, o kateri se po osnovni postavi o državnem zastopstvu ne more sklepati nego z dvema tretjinama vseh glasov, tedaj je drugi zbornici priobčiti tudi to okolnost, da je sklep storjen s tisto večino glasov, katera je po postavi potrebna.

Kadarkoli se zavrne kako vladno predložilo, naj se to vselej ministerstvu na znanje dá, bodi si, da je bilo že v eni ali stoprv v drugi zbornici ovrženo.

## §. 11.

Ako bi se v posvetovanji o letnem predarku (budgetu), o kaki drugi finančni postavi, o postavi gledé vojaških novincev ali kaki silni vladni predlogi, pri kateri razlok (sklep) ne more biti odložen do prve prihodnje sesije, ne dala doseči edinost obeh zbornic, to naj se po enoliko od obeh zbornic izvoljenih údov snide v pomenek (konferencijo), da napravijo skupno poročilo, katero naj se precej v razpravo vzame in to najpred v tisti zbornici, katera je bila v tej reči prva sklep storila.

Brž kakor se je v obeh zbornicah najmanj po dvakrat o tisti reči sklenilo, sme se v eni ali v drugi zbornici nasvetovati, da se napravi skupen pomenek ali sestanek.

Ako ena zbornica takšen nasvet ukrene, ne more ga druga zbornica odkloniti.



Vkupni konferenciji si izvolita po dva prvosednika, in sicer enega iz udov gosposke zbornice in drugega iz udov poslanske zbornice, katera se bosta v prvosedstvu vrstila.

Kdo bode v prvi seji prvoestroval, to razloči žreb (loz).

Glasuje se z glasovnicami, na katerih se o zastavljenem vprašanji glasuje z „da“ ali „ne“.

Prezidenta obeh zbornic imata pravico, biti s posvetovalnim glasom v teh sestankih pričujoča.

Izhod posvetovanja se v skupnem poročilu priobči obema zbornicama, in to v vsaki zbornici po dotičnem prvosedniku njene konferencije.

## §. 12.

Interpelacije, katere kak ud hoče zastaviti ministru ali načelniku kakega osrednjega oblastva, izročiti je pismeno prvosedniku, in sicer v gosposki zbornici vsaj z 10, v poslanski zbornici pa najmanj s 15 podpisi previdene; one se precej priobčijo interpeliranemu ter se v seji na glas preberó.

Interpeliranemu je na voljo precej odgovoriti, odgovor za kako poznejšo sejo obljubiti ali pa povedati, da ga nij volja odgovoriti, in zakaj ne.

## §. 13.

Prošnje in druge vloge na zbornico naj se prejemajo samo tedaj, kadar jih kak ud tiste zbornice izroči.

## §. 14.

Deputacije se ne pripuščajo ni v seje zbornic samih, ni v seje njihovih razdelkov, komisij ali odborov.

## §. 15.

Deputacije iz kake zbornice na najvišji cesarski dvor se smejo odpraviti samo, ako se je poprej izprosilo cesarsko dovoljenje.

Zbornici in njihni oddelki, komisije in odbori smejo proti vnanjemu svetu samo po zborničnih prezidentih in to samo z ministri in načelniki osrednjih oblastev občiti ter zlasti nimajo pravice, občiti na ravnost s kakim deželnim zastopstvom niti izdajati kakoršnih koli razglasov.

## §. 16.

Službovanje prezidenta in prezidentovih namestnikov zbornice i gosposke i poslanske trpi, — kar se tiče tekočih zborničnih opravil in pripravljanja za prihodnjo sesijo, — dotle, dokler se državni zbor vnovič ne snide.

## §. 17.

Določila te postave je privzeti v pravilni red ene in druge zbornice državnega zbora, kolikor se je tiče.



## §. 18.

Ta postava pride v moč ob enem s postavo, s katero se osnovna postava o državnim zastopstvu od 21. decembra 1867 predrugačuje, in s postavo o volitvi udov poslanske zbornice državnega zbora.

Na Dunaji, dne 12. maja 1873.

**Franč Jožef s. r.**

**Auersperg s. r.**

**Lasser s. r.**

## §. 12.

Interpelacije, katere kak ud hoče zastaviti ministru ali načelniku katerega oredujkega oblasti, izročiti je pisмено prvoedniku, in sicer v gosposki zbornici vsaj x 10. v poslan-aki zbornici pa najmanj x 15 podpisih preveze; one se precej priobčijo interpelliraneemu ter se v seji na glas prebere. Interpelliraneemu je na voljo precej odgovoriti, odgovor za kako poznejšo sejo odlo-iti ali pa povedati, da ga nij volja odgovoriti, in zakaj ne.

## §. 13.

Prošnje in druge vloge na zbornico naj se prejemajo samo tedaj, kadar jih kak ud liste zbornice izroči.

## §. 14.

Deputacije se ne pripuščajo ni v seje zbornic samih, ni v seje njihovih razdelkov, komi-sij ali odborov.

## §. 15.

Deputacije iz katke zbornice na najvišji cesarski dvor se smejo odpraviti samo, ako se je poprej izprosilo cesarsko dovoljenje. Zbornici in njeni oddelki, komisije in odbori smejo proti vsakemu svetu samo po zbornicnih prezidentih in to samo x ministri in načelniki oredujkih oblasti ter xlasti nimajo pravice, obiti na ravnost x kakim deželnim zastopstvom niti izhajati kakoršnih koli razglasov.

## §. 16.

Službovanje prezidenta in prezidentovih namestnikov zbornice i gosposke i poslanske trpi, — kar se tiče tekočih zbornicnih opravil in pripravljanja za prihodnjo sejo, — dokler se državni zbor vnovič ne snide.

## §. 17.

Določila te postave je privzeti v opravilni ted ene in druge zbornice državnega zbora, kolikor se je tiče.